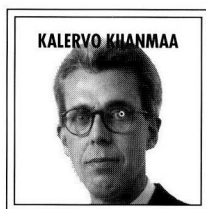

TÄHÄN ON TULTU

Alkon biolääketieteen osasto tulee harjoittaneeksi tänä vuonna 40 vuotta alkoholitutkimusta. Tutkimusyksikön luulisi voivan tässä tilanteessa katsoa luottavaisin mielin tulevaisuuteen, sillä Alkon suojissa tehty tutkimus on tunnustettu tarpeelliseksi ja nauttii kiistatonta arvostusta niin kotimaassa kuin ulkomailla. Näin ollen tutkimusyksikön voidaan väittää täyttäneen sille asetetut odotukset ja lunastaneen paikkansa tieteellisessä yhteisössä.

Syytä tyytyväisyyteen ei kuitenkaan välttämättä ole. Tutkijat ovat saaneet havaita, että tutkimusympäristön seinät osoittavat halkeilun merkkejä. Onko kysymys siitä, että Salmisaaren tornin muurit on rakennettu norsunluusta, vai eikö arkkitehtonisesti arvokkaana suojatun monumentin punatiilikään kestä ajan hammasta?

Alkossa tapahtuva luonnontieteellinen tutkimus juontaa alkunsa sosiaaliministeri K. A. Fagerholmin Oy Alkoholiliike Ab:lle 29.1.1941 lähettämästä kirjeestä, jossa määrätään, että Oy Alkoholiliike Ab:n ”alkoholitutkimuslaboratorion tehtävänä on suorittaa kaikkia alkoholikysymykseen liittyviä tieteellisiä, teknillisiä ja analyttisiä tutkimuksia”.

Jo alkoholilaboratorion perustamisen aikoihin todettiin, että tietämys alkoholin biologisista vaikutuksista oli hämmästyttävän vähäistä. Esimerkiksi havaittiin, että jopa tiedot alkoholin palamisesta elimistössä olivat varsin puutteelliset. Tämän takia ei ollut edellytyksiä paneutua terveyshaittojen ehkäisyyn.

Tiedon saaminen alkoholipoliittisen päätöksenteon pohjaksi koettiin tarpeelliseksi, ja koska sitä ei ollut saatavana kirjallisuudesta eikä muistakaan tutkimuslaitoksista, tietämyksen lisäämisen ainoana tienä nähtiin omakohtainen tutkimus.

Niinpä vuonna 1954 Alkon keskuslaboratorion yhteyteen perustettiin fysiologinen laboratorio, josta myöhemmin tuli Alkon biolääketieteen osasto.

Biologisen alkoholitutkimuksen käynnistäminen Suomessa on varmaan myös ollut ajan hengen ilmentymä, sillä Tukholman Karoliiniseen instituuttiin perustettiin alkoholitutkimuslaitos vuonna 1956. Myös Pohjois-Amerikassa alkoholitutkimuksella on pitkät perinteet: Torontossa on toiminut vuodesta 1950 Ontarion riippuvuuden tutkimuslaitos (Addiction Research Foundation).

Nyt on tultu tilanteeseen, jossa suomalaiset alkoholikaupan ja alkoholipoliittikan perusteet murenevat ja jossa koko Alko joutuu orientoitumaan uudelleen. Vaikka olisikin suotavaa, että valmisteilla oleva alkoholilaki velvoittaisi Alkon harjoittamaan alkoholitutkimusta myös vastaisuudessa, on varsin ilmeistä, että alkoholitutkimuksen asemasta käytävä keskustelu ei lopu uuden alkoholilain hyväksymiseen eduskunnassa.

Näyttääkin siltä, että tutkimuksen itsetutkistelusta ei löydy apua tilanteeseen, vaan syyt ovat muualla. On todettava, että Salmisaaren tornin punatiili ei ole osoittautunut ikuisiksi: aika on ajanut ohi.

Mutta miltä tilanne näyttää muiden mainittujen tutkimuslaitosten näkökulmasta? Euroopan yhdentymiskehityksellä ei ole ollut vaikutusta Ruotsin alkoholitutkimukseen. Selitys on yksinkertaisesti se, että tutkimus on siellä sijoitettu korkeakoulujen eikä alkoholi-monopolin yhteyteen. Siksi Ruotsin alkoholi-monopoliin purkaminen ei heiluta alkoholitutkimusta.

Monopoliin purkaminen ei saisi tutkimusta

heilutellakaan, koska alkoholitutkimus ei palvele kauppapoliittisia vaan kansanterveydellisiä päämääriä. Ne ovat päämäärinä taas relevantteja niin kauan kuin alkoholia pidetään kaupan. Tutkimukselle on siksi varattava resursseja, joiden turvin se voi osoittaa 40-vuotisten tutkimustraditioidensa ja vuosikymmenien aikana kehitettyjen taitojensa pohjalta välttämättömyytensä suomalaiselle yhteiskunnalle myös vastaisuudessa.